

ДВА ЧАРОЎНЫЯ ПАРАСОНЫ

Напачатку года мы з сяброўкай хадзілі ў тэатр беларускай драматургіі на дзіцячы спектакль «Два чароўныя парасоны». Там сустрэлі знаёмага з маленства Оле-Лукойе ў шаўковым кафтане. Пад пахамі ў яго было па парасоне. Адзін, з малюнкамі, які ён раскрывае над добрымі дзеткамі, і тады ім усю ноч сняцца цудоўныя казкі. А другі, чорны, зусім прасты, — над дрэннымі. Калі апошнія прачынаюцца ранкам, аказваецца, што яны нічога не бачылі ў сне.

У той жа дзень каля трамвайнага прыпынку назіралі «дажджлівую» сцэну. Дзяўчынка гадоў чатырох плакала наўзрыд. А яе мама, відаць, ад безвыходнасці размакнулася дзіцячым парасонам... Хацела ўдарыць капрызую, але спынілася і скрозь зубы прамовіла: «Не раві, я сказала. А то зараз дзядзьку цябе аддам!»

«Я раней таксама пастаянна зрывалася на дзяцей, — прызналася Лена. — Павышала голас ледзь не з любой нагоды. Але аднойчы, калі сын у парыве злосці сказаў на мяне дрэннае слова, зразумела, што раблю нешта не так. Псіхатэрапеўт, да якога хаджу, параіла мне перш, чым закрычаць, палічыць да 10. А потым задаць сабе шчыра пытанне: «Чаму я раззлавалася?» І ведаеш, дапамагае, ужо праз колькі секунд крычаць зусім не хочацца».

Калі вярнулася дадому, у інтэрнэце натрапіла на страшнае паведамленне... 15-гадовы хлопец павесіўся дома ў ванным пакоі. Сваякі ўпэўнены, што адна з прычын трагедыі — цкаванне ў новай школе, куды ён перайшоў вучыцца. Па словах бабулі, аднакласнікі дражнілі хлопца за яго прозвішча, знешнасць, брэкеты... Бывала, рэчы выкідвалі ва ўнітаз. «Унук прасіў нас не ўмешвацца. Казаву, «не трэба ісці разбірацца. Мне толькі горш будзе».

Нядаўна знаёмая расказала пра незвычайны адкрыты ўрок, які прайшоў у класе яе дачкі-першакласніцы. Настаўніца паказала вучням два прыгожыя яблыкі. Пасля чаго са словамі «ён мне не падабаецца» кінула адзін з іх на падлогу. І дала дзецям заданне: абразіць «агідны» яблык і пры гэтым укалоць яго танючкай шпількай. Школьнікі ахвотна сталі прыдумваць абразы. «Ты смярдзіш!», «У табе дакладна водзяцца чарвякі!», «Я не разумею, чаму ты наогул існуеш!»... Затым яны павінны былі пахваліць іншы яблык. «Ты самы найлепшы у свеце!», «Твая лупіна выглядае ідэальна!». Настаўніца зноў паказала класу абодва яблыкі: на першы погляд, яны выглядалі так добра, як і раней: вялікія і чырвоныя. Але калі яна разрэзала іх напалам... Яблык, якому вучні казалі добрыя словы, унутры быў бездакорна свежым і сакавітым. А той, да якога яны былі бязлітасныя, пашкоджаным, мяккім і цёмным. Настаўніца патлумачыла, што тое ж самае адбываецца з дзецьмі, якіх крыўдзяць. Знешне яны могуць падацца звычайнымі, але ўнутры перажываюць страшны боль... Падумалася: вось бы зрабіць такі наглядны занятак ва ўсіх школах. Каб дзеці свечасова зразумелі, што нашы словы нашмат важнейшыя, чым мы думаем.

Адна дзяўчынка, якая выжыла ў Аўшвіцы (Асвенціме), прызналася, што зразумела гэта занадта позна... Яна трапіла ў лагер, калі ёй было 15 гадоў. Яе брату толькі споўнілася 8, бацькоў яны страцілі. «Мы ехалі ў цягніку ў Аўшвіц, — расказвала ўжо пажылая жанчына падчас інтэрв'ю, — я паглядзела ўніз і ўбачыла, што мой брат згубіў чаравікі. І сарвалася на яго: «Чаму ты такі боўдзіла, не можаш нават за сваімі рэчамі ўсачыць?» Гэта было апошняе, што яна сказала яму ў жыцці. Брат не выжыў... І калі яна выбралася з лагера жывой, дала клятву: «Ніколі не скажу таго, што не магло б застацца маім апошнім словам».

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.
nadzieja@zviazda.by

Ведай наших!

Дарыя СКАМАРОШЧАНКА,
якая ведае на памяць даслоўна больш як 150 дзіцячых кніг, здзіўляе сваёй мудрасцю

«Я папрасіла б у знічкі, каб усе добрыя людзі не хварэлі!»

Фота Сяргея Нікановіча.

«Зубная фея якраз перад вашым прыездам прынесла мне ажно два кіндэр-сюрпрызы».

Завочна я з Дарыяй пазнаёмілася ўжо даўно. Пачалося ўсё з таго, што падпісалася на яе відэаканал на YouTube. І з асалодай слухала, як маленькая брасаўчанка артыстычна чытае на памяць свае любімыя дзіцячыя кніжкі. (Чытаць Дарыя навучылася ў два гады, а літары вывучыла яшчэ раней. — Аўт.). Менавіта сваёй неверагоднай памяццю дзяўчынка і пакарыла Максіма Галкіна на шоу «Лепш за

ўсіх». А зусім нядаўна Дарыя з мамай Кацярынай Таберка вярнулася дадому з Масквы, дзе здымалася ў перадачы пра дзяцей з унікальнымі здольнасцямі «Золата нацыі». Мы з фатографам завіталі ў госці да маленькай зорачкі, якая не любіць хваліцца, бо лічыць, што «дзяўчынку ўпрыгожваюць не толькі сукенкі, але і сціпласць».

(Заканчэнне на 4-й стар. «СГ».)

Смачная экскурсія

ПЛАМБІР У ТРОХЛІТРОВЫХ СЛОІКАХ

**Музей,
дзе можна есці
і залазіць
на экспанаты**

Дзе і калі прыдумалі марожанае? Як выглядаў самы вялікі вафельны ражок у свеце? Колькі каштуе халодны дэсерт для гурманаў з ядомым золатам? Пра ўсё гэта можна даведацца ў першым у краіне музеі марожанага «Белы полюс», які нядаўна адкрыўся ў Мінску.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

Фота Надзеі Бужані.

У музеі створана каля 20 вясельных фотазон.